

Skovbundsfloraen i nye skove skal pushes frem

I nye skove på gamle marker ser man masser af græsser og grove urter. De attraktive gammelskovsarter er alt for længe undervejs

Det tager meget lang tid før en rigtig skovbundsflora etablerer sig i en ny skov plantet på landbrugsjord. Desværre, for de nye skove er ofte bynære skove hvor skovgæsternes oplevelse spiller en stor rolle. De møder en artsfattig skovbundsflora domineret af græsser og højt ukrudt som stor nælde og skvalderkål. Ingen anemoner eller andre såkaldte gammelskovsarter.

Som planlægger må man derfor overveje at hjælpe skovbundsfloraen på vej, bl.a. gennem en vis ukrudtsbekæmpelse og såning. Det konkluderer landskabsarkitekt Julie Foged Andersen i sit speciale 'Blomstrende skov' fra Københavns Universitet 2010 hvor hun har afsøgt den nordeuropæiske forskningsviden - som mest er engelsk og svensk.

Den peger på at artsrig skovbundsflora først indfinder sig naturligt efter mindst 100 år. Længere tid end en ny skov måske lever. I Vestskoven ved København domineres skovbunden over 30 år efter plantning stadig mest af næringskrævende grøftekantsarter.

Kan ikke komme til

Skovbundsfloraen er i princippet alle arter der vokser i skoven, også de græsser og nælde der dominerer den unge skov på landbrugsjord. Sådanne lys- og næringskrævende arter kan også finde nicher i gammel skov. Men de dominerer ikke. Det gør gammelskovsarterne der er tilpasset et skyggefuldt, fugtigt og vindstille miljø, f.eks. hvid anemone, fladkravet kodriver, vorterod, lungeurt, skovskræppe og gærdevikke. Det er dens slags der bør føres frem.

Problemet er især at gammelskovsarterne er uhyre langsomme til at indvandre, også selv om der er gammel skov i nærheden. Et sydsvensk studie fra 2002 viste f.eks. at gammelskovsarterne fra en skov efter 70-80 år kun havde

spredt sig 30-35 meter ind i en ny skov lige ved siden af. Det var en ringe trøst at det tog endnu længere tid når den nye skov var mere isoleret.

De fleste gammelskovsarter kan godt gro i næringsrig jord med højt pH - nok undtaget bl.a. anemone. Men de er generelt langsomme til at sprede sig. Og de hænges i mange år af græs og groft ukrudt der hurtigt etablerer sig i den næringsrige landbrugsjord.

Dette ukrudt aftager når skoven vokser til og bliver mørkere, men gammelskovsarterne er igen for langsomme til at udnytte situationen. I stedet overtages skovbunden af skyggetålende vindspredte arter som bregner. Og så er det endnu sværere for gammelskovsarterne at etablere sig.

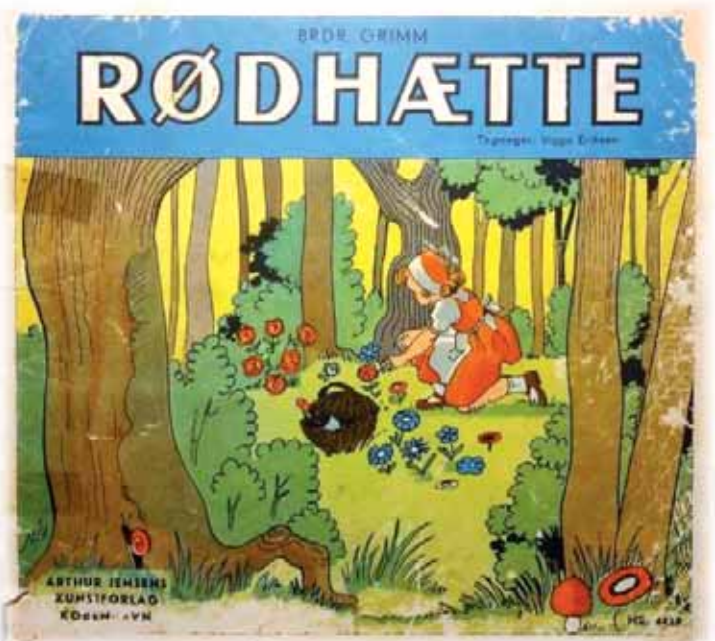
Introducerede arter

Der kan derfor være grund til - med Julie Foged Andersens udtryk - at introducere arter. Den ønskede flora kan hjælpes på vej med ukrudtsbekæmpelse og efterfølgende såning, eventuelt plantning.

De eksperimenter der er gennemført, viser dog at det er dyrt, og at introduktion i praksis er henvist til enkelte punktnedslag, typisk hvor der er særligt mange skovgæster, f.eks. ved bænke og opholdspladser. Man kan dog også introducere de ønskede arter i skovens indre hvorfra de kan sprede sig i alle retninger.

Ukrudtsbekæmpelse kan f.eks. ske med dækmaterialer som barkflis, blade eller kompostjord. Man kan også skyde en billigere genvej og sprøjte. Det har givet gode resultater i Storbritannien.

At så eller eventuelt udplante skovbundsarter kræver at man ser på frøproduktion, spredning og etablering for hver art for sig. De tre faktorer bestemmer artens udbredelse og hvilke forhold man skal tage højde for. For f.eks. fladkravet kodriver er problemet det

"Rødhætte så sig om. Solstrålerne skinnede mellem bladene ned på de mange kønne blomster, og hun tænkte: 'Bedstemor ville sikkert blive glad for en buket blomster. Det er så tidligt, så jeg kan godt nå at plukke nogle'. Hun gik nu ind mellem træerne og begyndte at plukke, men når hun havde plukket en, syntes hun, at der stod nogle meget kønnere længere borte, og på den måde kom hun dybere og dybere ind i skoven." (De brødre Grimm, 2010)

Julie Foged Andersen: „Da jeg som barn hørte eventyret om Rødhætte, drømte jeg mig hen til et fortryllende sted med høje mørke træer og blomster i bunden. Jeg har aldrig glemt den tætte buket af duftende blomster som Rødhætte plukkede i skoven, og jeg har altid drømt om at finde den skov. Hvor bliver man bare så uendeligt skuffet når man forventningsfuld drager af sted til Vestskoven, en bynær skov uden for København, og blot møder et uigennemtrængeligt dække af brændenælder og skvalderkål.“

Nælder i Vestskoven - over 30 år efter plantning. Foto: J.F. Andersen.

Fingerbør og dagpragtstjerne i skovkanten. Foto: Jane Schul.

Forsøg med at introducere skovbundsarter i Lund. Foto: Gustav Richnau.

tætte vegetationsdække der hindrer at de ellers mange frø kan spire. Det kan vorterod og ægte hundetand bedre kape, men med deres store tunge frø er deres naturlige spredning bare særligt langsom.

Strategi og eksperiment

Blandt strategier man kan bruge er forårsblomsterflor, konkurrencestyring og stævningskov, eventuelt i kombination.

Med forårsblomsterflor introducerer man løg- og knoldplanter. Med deres tidlige forårsliv begrænses de ikke af ukrudt. Det billiggør introduktionen, men til gengæld spredes de sig selv langsomt, så man må introducere ret mange for at få effekt.

Med stævningskov skaber man stærkere vekslen mellem lys og skygge og dermed også forudsætning for en mere varieret urteflora. Med konkurrencestyring skaber man i de lysere skovpartier variation med konkurrencestærke arter med attraktionsværdi. På den måde kan f.eks. fingerbøl, storbladet okseøje og dagpragtstjerne blande sig med nælder og skvalderkål. Hverken stævningskov eller konkurrencestyring er et forsøg på at skyde genvej til fremtidens gammelskovarter, men på at forsøde ventetiden.

I bynær skov bør man også overveje at bruge kulturplanter og eksoter, vurderer Julie Foged Andersen. Fordelene bør afvejes med den trods alt minimale risiko for invasiv spredning. I forvejen kan havearter som f.eks. storkenæb let sprede sig til ny skov fra haver ved siden af. Det bør man ikke nødvendigvis hindre. Man kan tilmed plante havearter ind i skovkanten. I det hele taget bør man ifølge Julie Foged Andersen eksperimentere for at fremme skovbundsfloraen.

Trods denne liberale tilgang bør naturnær skovdrift være udgangspunktet for at pushe skovbundsfloraen, vurderer Foged Andersen. I naturnær skovdrift forenes vedproduktion og naturbeskyttelse. Udfordringen er nu hvordan man får skovbundsfloraen med. *sh*

KILDE. Julie Foged Andersen (2010): Blomstrende skov. Speciale ved Institut for Skov & Landskab, Københavns Universitet. Vejleder: Jane Schul.

Plænegræsfrø med stærke rødder

- til alle formål
- til den professionelle bruger

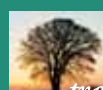
Top kvalitet
Professional rådgivning og service
Hurtig levering - prøv os her:

Holstebro: 97 42 05 33
Slagelse: 58 57 14 70
Produktchef plæne: 40 45 97 04
ole.sams.falkenberg@dsv-froe.dk

Innovation
og vækst

www.dsv-froe.dk

træ **FÆLDNING**
træ **BESKÆRING**
træ **PLANTNING**
rod **FRÆSNING**

Sengeløsevej 9
2630 Taastrup
Tlf. 43 71 02 18
Fax 43 52 01 09

www.henrikravndk

**Henrik Ravn
Træpleje ApS**
„ham med træerne“

Grundlagt 1964